

Міністерство освіти і науки України
Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національний університет цивільного захисту України
Пожежна Академія м. Варшава
Черкаська обласна організація Національної спілки краєзнавців України
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Дніпровська академія неперервної освіти Дніпропетровської обласної ради
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Запорізький національний університет
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Криворізький національний університет
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Львівський державний університет внутрішніх справ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнології
імені С. З. Гжицького
Луцький національний технічний університет
Національна академія внутрішніх справ
Національний авіаційний університет
Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького
Національний військово-медичний клінічний центр
Національна академія сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Національний університет «Львівська політехніка»
Національний університет «Одеська політехніка»
Одеська державна академія будівництва та архітектури
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського
Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз СБУ
Уманський національний університет садівництва
Університет митної справи та фінансів
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Черкаський державний бізнес-коледж
Черкаський державний технологічний університет
Черкаська медична академія
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Черкаське регіональне відділення Соціологічної Асоціації України

ГУМАНІТАРНИЙ ДИСКУРС СУСПІЛЬНИХ ПРОБЛЕМ: МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ

***Матеріали XXIV Всеукраїнської наукової конференції
з міжнародною участю***

18 квітня 2024 року

м. Черкаси

<i>Катерина БУТЕНКО, Тетяна ЧУБІНА</i> ФОРМУВАННЯ ПСИХІЧНОЇ СТІЙКОСТІ У РЯТУВАЛЬНИКІВ.....	172
<i>Михайло ВАСИЛЕНКО, Людмила ГОНТАРЕНКО</i> РОЛЬ СПОРТУ В СИЛОВИХ СТРУКТУРАХ.....	174
<i>Ірина ВЛАСЕНКО, Аліна КРИШТАЛЬ</i> СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.....	175
<i>Оксана ВОЛОШИНА, В'ячеслав ПОТЕРЛЕВИЧ</i> ПОТЕНЦІАЛ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	178
<i>Марина ГАЛИЧ</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ КОЛЕКТИВНОЇ ТРАВМИ	180
<i>Ярослав ГАЛИЧ</i> ОСОБИСТІСНІ ЗМІНИ ЯК НАСЛІДОК ВПЛИВУ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	181
<i>Маргарита ГАН, Аліна КРИШТАЛЬ</i> ВПЛИВ ТЕМПЕРАМЕНТУ НА ВИБІР МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ.....	183
<i>Євгеній ГОНТАРУК, Тетяна ЧУБІНА</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ КУРСАНТІВ ЧІПБ ІМ. ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ	186
<i>Вероніка ДОБРЕНКО, Аліна КРИШТАЛЬ</i> ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА САМООЦІНКУ ПІДЛІТКІВ	187
<i>Анна ЗАЙЦЕВА, Марія ЗАЙЦЕВА, Ольга ПІМЕНОВА</i> СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА: ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	189
<i>Наталія ІВАНИШИН, Лариса РУДЕНКО</i> ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В ЕСТОНІІ	190
<i>Валерія ІЩЕНКО, Марія ДМИТРЕНКО</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ГОРЯ	192
<i>Сніжана КЛИЩУК, Аліна КРИШТАЛЬ</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПІДЛІТКІВ	194
<i>Юлія КОЖЕМ'ЯКА, Яніна ФЕДОРЕНКО</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ СІМ'ЯХ	196
<i>Лілія КОЛОМІЄЦЬ, Аліна КРИШТАЛЬ</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТТЯ «АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ»	198
<i>Карина КОСТОГРИЗ, Микола ФОМИЧ</i> АНАЛІЗ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ У ПОЖЕЖНИХ- РЯТУВАЛЬНИКІВ.....	199
<i>Анастасія КУЗЬМЕНКО</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНИХ ПРОСТУПКІВ У АСПІРАНТІВ	202
<i>Юлія ЛЕБЕДЬКОВА, Аліна КРИШТАЛЬ</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «БУЛІНГ У ШКІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ».....	203
<i>Вікторія ЛИСЕНКО, Ігор ЛИСЕНКО, Дмитро УСОВ</i> ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	205

ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В ЕСТОНІЇ

Наталія ІВАНИШИН, Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту, ПО-11а група

НК – Лариса РУДЕНКО, доктор педагогічних наук, професор

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

В умовах воєнного стану, проголошеного в Україні внаслідок повномасштабного вторгнення РФ, особливого значення набуває комплексна професійна підготовка фахівців сектору безпеки і оборони. Прагнення нашої держави до членства в НАТО спонукає акцентувати увагу на іншомовній професійній підготовці майбутніх фахівців цивільного захисту. Інтеграційні процеси, що відбуваються в освіті, актуалізують вивчення прогресивного досвіду країн, які вже є членами НАТО.

Розглянемо особливості мовної підготовки на прикладі Естонської Республіки, оскільки ця країна пройшла подібний до України шлях щодо русифікації, проте успішно її долає, а також ввійшла до складу Євросоюзу та впроваджує кращі практики відповідно до Болонської системи освіти. В умовах євроінтеграції та приєднання України до механізму цивільного захисту ЄС досвід Естонії є надзвичайно важливим для запозичення кращих ідей та їх імплементації в освітню систему нашої держави. Зокрема, інтеграція України до Європейського Союзу передбачає опанування фахівцями сектору безпеки та оборони англійської мови та актуалізує потребу підвищення якості їхньої іншомовної підготовки у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання.

Етнонаціональна політика СРСР за тоталітарного правління Сталіна була спрямована на систематичне пригнічення естонської національної ідентичності та спроби зруйнувати естонців як окрему націю. У цей період застосовувалися жорстокі методи для винищення естонців та їхньої мови. Основною метою було створення соціально-демографічних умов для заміщення естонської національної групи російськомовним населенням, якому було надано абсолютну довіру і підтримку. Відбувалися репресії проти естонської культури, освіти та мови, а також переселення російськомовного населення на естонські землі. Одна з основних стратегій полягала в підтримці російськомовної національності за рахунок естонської. Ці події суттєво вплинули на етнонаціональний баланс в регіоні та залишили тривалі наслідки для естонського суспільства [1, 55]. Подібне відбувається зараз з Україною.

Офіційною метою сучасної мовної політики Естонії є відновлення використання естонської мови у всіх сферах життєдіяльності, зокрема в освіті та сучасних технологіях, а також вільне володіння англійською для спілкування на міжнародному рівні.

У лютому 2022 року був опублікований План дій з розвитку естонської мовної освіти. Він ґрунтується на Стратегії освіти на 2021-2035 роки та Плані розвитку естонської мови на 2021-2035 роки і окреслює необхідні додаткові заходи для забезпечення якісної освіти естонською мовою для здобувачів усіх рівнів [2]. Уряд затвердив детальний план дій щодо переходу на естонську мову навчання в російськомовних дошкільних установах і школах, підготовлений Міністерством освіти і науки. Перехід на естонську мову навчання розпочнеться в дошкільних закладах, а завершиться до початку 2029/2030 навчального року. Буде розширено контроль за вивченням мов та мовою навчання. Мовна інспекція залучена до нагляду за дошкільною, загальною та професійною освітою. З 2023/2024 навчального року держава надає консультативні послуги для полегшення переходу на естонську мову навчання [3].

В рамках Європейського освітнього процесу, значна увага приділяється іншомовній підготовці, в основному – англомовній. Естонська академія наук безпеки (The Estonian Academy of Security Sciences) – унікальний заклад освіти, в якому

готують фахівців у галузі внутрішньої безпеки. У його структурі є чотири коледжі, які готують майбутніх фахівців цивільного захисту: Коледж Поліції та Прикордонної служби (Police and Border Guard College), Коледж Рятувальної служби (Rescue College), Коледж Фінансів (Financial College), Коледж Юстиції (College of Justice) та Інститут внутрішньої безпеки (Institute of Internal Security). На базі Академії функціонує Мовний центр (Language Center), де викладають естонську, англійську, арабську та інші мови. Після завершення мовного курсу здобувачеві Академії необхідно досягти рівня C1 (естонська мова), рівень B2 (англійська мова) та B1 (інша мова). В Академії впроваджені сучасні підходи для вивчення іноземних мов, як-от:

– підхід змістово-мовного інтегрованого навчання (Content And Language Integrated Learning - CLIL), що сприяє економії навчального часу, оскільки і предмет, і мова викладаються одночасно [5];

– тандем підхід, який має на меті сприяти міждисциплінарній співпраці між курсантами поліції, студентами інженерних спеціальностей, соціальної роботи, медсестрами, фельдшерами і вихователями, а також розвивати професійні та мовні навички учасників [6];

– англійська мова як засіб (посередник) навчання (English as a medium of instruction - EMI). Як учасник європейської мережі співпраці в галузі освіти у сфері безпеки, Академія визнає необхідність забезпечення свого викладацького складу ефективною підготовкою з англійської мови як засобу навчання (EMI) для усунення існуючих прогалин. Важливість підготовки викладачів англійської мови професійного спрямування набуває першочергового значення, оскільки має на меті підвищити обізнаність викладачів з методологічними та дидактичними стратегіями, які сприяють підвищенню ефективності викладання навчального матеріалу англійською мовою. Такий підхід відповідає підвищеній увазі до загальної освітньої кваліфікації громадян ЄС, що відображає зростання попиту на вільне володіння англійською мовою [7].

Вивчення позитивного досвіду Естонії надасть змогу почерпнути цінні ідеї для їх подальшого впровадження в освітній процес українських ЗВО.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вітман К. Мовна політика Естонії: джерела і наслідки застосування. Політичний менеджмент. 2006. № 4. С. 55-64
2. Стратегії розвитку освіти Естонії на 2021–2035 роки. URL : <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/estonia/lifelong-learning-strategy> (дата звернення: 12.03.2024).
3. Стратегії розвитку Естонської мови на 2021–2035 роки. URL : <https://www.hm.ee/media/3761/download> (дата звернення: 10.02.2024).
4. Академія наук про безпеку URL : <https://www.sisekaitse.ee/et/akadeemiast> (дата звернення: 10.02.2024).
5. Laanemaa E., Hatšaturjan A. Students' perception of content and language integrated learning (CLIL) practice at EASS: advantages and drawbacks. *Proceedings of the Estonian Academy of Security Sciences*. 2021. Issue 20. p.147-173
6. Laanemaa E., Hatšaturjan A.; Kibar T.; Piirsalu S.; Kuzmina Q. The Experience of Using Tandem Language Learning in Professional Higher Education. *conf. Innovation in Language Learning*. 16th Edition .2023. URL : https://conference.pixel-online.net/ICT4LL/prevedition.php?id_edition=44&mat=CPR (дата звернення 05.03.2024)
7. Soidla E.; Hatšaturjan A.; Kibar T.; Meos T. Some aspects of the design and implementation of an English as a medium of instruction (EMI) course in teacher training: an example of the Estonian academy of security sciences. *Proceedings of the Estonian Academy of Security Sciences*. 2016. Issue 15, p37-64